

A gondatlanság szedi áldozatait

Halálos és súlyos közlekedési balesetek

Csongrád megyében az év legsúlyosabb közlekedési balesete történt vasárnap a déli órákban, a budapesti úton, Balástya és Szatymaz között. Szigeti József, Budapest, XIII. kerület, Pozsonyi utca 38. szám alatti lakos és felesége, valamint két kiskorú gyermekük személygépkocsijukon utaztak Szegedre. Velük szemben szabályosan haladt ugyancsak személygépkocsival Gyuris Milán, jugoszláv állampolgár, valamint felesége és négy kiskorú gyermeke. A jugoszláv állampolgár kocsija mintegy tíz méternyire lehetett, amikor Szigeti József kocsija megcsúszott és átfordult a baloldalra. Az összeütközést már lehetetlen volt elkerülni. A karambol következtében a helyszínen meghalt Szigeti Józsefné és a Gyuris család legkisebb gyermeke, a két és fél éves Vera. A kocsikban utazók mindannyian megsérültek, közülük többen az állapota életveszélyes. Az ügyben a vizsgálat folyik.

(Kiss A. felvétele)

A gyorsabban közlekedő. Képlünk a két összeütközött kocsit ábrázolja a budapesti úton, Balástya és Szatymaz között

Z. S. 10 éves kislány kerékpáron szabálytalanul előzött egy tehergépkocsit, s az ijedségtől elesett. Nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

Nem adott elsőbbséget Kiskundorozmán a kerékpáron haladó Péter József, ottani, Hétvezér utca 5. szám alatti lakos. Egy motorkerékpárossal összeütközött. A motorkerékpár vezetője, Tóth Sándor hódmezővásárhelyi lakos súlyos, a kerékpáros nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

Nem adott elsőbbséget a pusztaszeri bekötőútjánál a motorkerékpáron közlekedő Király Kálmán, Pusztamérgecs, Kossuth utca 32. szám alatti lakos. Összeütközött az ugyancsak motorkerékpáron haladó Farkas Antal, Pusztamérgecs, Kossuth utca 70. szám alatti lakossal. Farkas és a motoron utazó felesége sérüléseket szenvedtek.

A balesetek fő oka ismét a gondatlanság, a felelőtlenesség volt.

KÉPERNYŐ

A tv szombat-vasárnap-hétfői műsorát tapasztalhatóan kettős szempont szerint állították össze: egyrészt programokat hangsúlyt adni a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója megünneplésének, másrészt — gondolva arra, hogy a tv képernyője előtt az ünnepek idején különösen megnő a vidéken szórakozni, kikapcsolódni óhajtok száma — sürítettten szervíroztak szórakoztató jellegű műsorokat.

Személyes hangvételével, közvetlenségével, s két megrendítően tanulságos életű felvázolásával különösen megkapó és bensőséges hangulatot sugalló volt Lányi Sarolta Történelem... első személyben... című szerzői estje, valamint a dr. Sik Endrét közelítő, Történelmi, szüntelenül című összeállítás. A háborúellenes verseivel feltűnt, majd 1922-ben a Szovjetunióba emigrált, elvehez hű költőnő, Lányi Sarolta verses vallomásait különösen Berek Kati, Csernus Mariann, Dóry Virág, Medgyessy Mária, Péchy Blanka és Mensáros László tolmácsolta érett művészetel.

A felszabadult szórakoztatási-akarási igényeket kielégítő műsorba Pardon címmel Tabi László, a népszerű humorista szerzői estjét szombaton este, Az összeállítás csú-

csát kétségtelenül A magányos farkas című egyfelvonalas jelentette, melyben a hajdani kalandjaira az elszalasztott alkalmakra révedve emlékező, öregedő színész figuráját árnyaltan, lélektanilag finomgokot apró gesztusokkal kifejezve, s pompás tudatosságú arcminimálával érzékeltetve állította elibenék Ráday Imre. Az Őnzelen asszony című zenés anekdotát már kevésbé érezhetjük kiérleltnek, még kevésbé a háború befejeztét követő percek, a béke első mozzanatait ábrázoló, vidám jelenetet, mely tán a legszokványosabb volt az egyébként sziporkázó összeállításból — mindenekelőtt tán az indiszponált szereplők „jóvótából”.

A kikapcsolódást, a felszabadult nevetést volt hivatott szolgálni a hétfőn este látott, Közbejött apróság című zenés játék is, melynek főszereplője egy, a gyermekvárást eltitkoló, ifjú feleség, egy pesti manó — s a feltérkeny, fiatal férfi, aki félreérti a szituációt... Tán nem is annyira a kissé sablonos ifjú pár színre-formálói, — sokkal inkább az első mamaszerepben látható Váradi Hédi és „félszék” partnere, Benkő Gyula néhány emberi jelenete biztosította a sikert Pongrácz Zsuzsa darabja számára.

D. E.

Magyar—jugoszláv irodalmi est Deszken

Magyar—jugoszláv író—olvasó találkozóval kapcsolattak össze vasárnap este Deszken a Nagy Októberi Szocialista Forradalom emlékünneplését. A Székes és Vidéke Körzeti Földművelésügyi és Költészet, valamint a községi könyvtárát bizottság Alekszandr T'sma újvidéki — és Mocsár Gábor szegedi írókat hívta meg a művelődési otthonba a községi könyvtárba.

A közvetlen, személyes találkozás jelentőségéről, valamint eddigi munkásságukról beszéltek a község íróvendégei, köztelen, szívélyes hangnemben. Szabó Kálmán, a Szegedi Nemzeti Színház művésze Mocsár Gábor Piroskát című művének egyik részletét olvasta fel, melyet a hallgatóság nagy tapsal jutalmazott. A ven-

Gépkocsi-vezetőket, segédkocsi-vezetőket és rakodómunkásokat

Jó kereseti lehetőséggel, állandó munkára felvesszük. Jelentkezés: 10. sz. AKOV munkaadói csoportjánál, Szeged, Marx tér 10-11. xS. 98 993

DÁV színjátszók sikere

Mint arról korábban hírt adtunk, Salgótarjánban október 2 és november 12 között rendezik meg az ország legjobb 14 színjátszó együttese részvételével az Országos Vasas Színjátszó Fesztivált. November 5-én a szegedi Dél-magyarországi Áramszolgáltató Vállalat színjátszói is bemutatkoztak. Az augusztusi meghívás óta Gaál Sándor rendező Csehov Háttérnéző című vígjátékával és Suppé klasszikus muzsikájára írt A certalói vásár című zenés játékkal készítette fel együttesét a komoly erőpróba. A szegedi színjátszók péntek délután érkeztek meg Salgótarjánba és az aznap utolsó próbájukon megjelentek a rádió és televízió riporterai, hogy részleteket vegyenek fel a szegediek műsorából. (A felvételt a rádió november 18-án, a fesztivál műsorában közvetíti.)

Szombaton, november 5-én zsűfolt nézőtér előtt léptek színpadra a szegediek. Mindkét darabjuk előadását a helyi közönség olyan nagy tapsal fogadta, hogy egyes részleteket meg kellett ismételné. A főbb szerepeket Gáborhelyi Sándorné, Gáspár Zoltán, Jurka József, Fodor Sándor, Szijjártó Mártá, Fehér Károlyné, Börcsök István, Szilvák Péterné, Pekó Sándor, Kenderesi Mihályt illeti dicséret, de a kisebb szerepekben fellépő színjátszók is szép teljesítményt nyújtottak. Zongorán kísért Dömötör Iván, az énekszámokat Szalay Miklós tanította be.

Pénz nélkül azt vásárol, amit akar!

Megteheti, mert a több darab 10 000.—, 15 000.— és a 45 000.— forintos vásárlási utalvány — amelyet a Szerencse sorsjátékon nyerhet — erre bőséges lehetőséget nyújt. Vegyen 4.— forintért

Szerencse-sorsjegyet

Szerencse sorsjeggyel — szerencséje lesz!

Pór Bertalan emlékkiállítás

A XX. századi magyar művészet egyik alapvető mestere Pór Bertalan kétszere Kossuth-díjas, kiváló művész, kinek halála második évfordulójára emlékkiállítás nyílt a szegedi képtárban. Az életmű különösen részletes bemutatására itt nem vállalkozhatunk, mert műveinek csak két témakörét mutatjuk be. Mint embernek és művészeknek azonban számtalan megnyilatkozását ismerhetjük, mert a közéletiségnek azt az egyedül jogos formáját vállalta, amelyben a köz gondját vette vállára. De ismert műveinek jó része is, hiszen 1950-től csaknem minden csoportkiállításon részt vett és gyűjteményes kiállításai 1947, 1953, 1957, 1958 Prága, 1960 Párizs, 1964 Budapest stb. — alkalmat nyújthattak a megismerésre.

Mégis, bár sokat foglalkoztam vele, úgy érzem, ha száz évig élnek sem mondhatnám, hogy ismerem, mert ennek a kiállításnak a rendezése során óriási meglepetések érték. Nem csupán az anyag mennyisége, stílusfordulónak merészsége és minden új formanyelvében megnyilatkozó zsenialitása, hanem kapcsolata az emberrel külön, s a társadalomban való összességükben is megmutatja a nagymestert. Levelezése Barta Lajos-tól és Bölöni Györgytől kezdve Marcel Pignon-ig és Jean Cassou-ig érdemes volna kiadással, mert a forrongó Európa, két háború, két forradalom, egy vitathatóan békés periódus, a fasizmus terjedése, emigráció, részvétele a francia ellenállásban, a felszabadulás utáni hazatéréssel vállalt feladatainak sokasága, a hatalmas művészi hagyatékkal mellett izgalmas írott dokumentumokban is ránk maradt.

A művészi alkotás az emberi alkattól következik, e kettő el nem választható. Fogékonyasága társadalmi igazság, illetve igazságtalanság iránt korán megmutatkozott. Művészi munkásságának első évtizedét a remekművi emberábrázolások, a kor nagyrealizmusának színtjén, alkotják. Az emberábrázolásban, s különösen az önarcképekben olyan nagy jelentőségű teremtett a maga korában, amelyet csak a két nagy holland mesternél, Rembrandtnál és Van Gogh-nál csodálhatunk meg. Az önvallomás, az önismeretre való törekvés egybeesik a világ megismerését célzó igyekezettel. Aki szembenéz önmagával és remek kalligráfiával, borús vagy vidám színekkel egy adott egyéniség indulati állapotáról ad hírt; a kort, melyben él, akarva-akaratlanul leleplezi. Mindenfajta tartalom a formákban nyilvánul meg és ezek az időben változó formák magát a változó időt is tükrözik. Néhány, azt lehet mondani, csúf ábra is előfordul az arckép galériában. Ezek a csúnyaságok néha jellemhibát, de néha jellemzőt mutatnak. A közjegyző arcképén s a hozzácsúszott remek rajzokon bizony kibukkan a sandaság az egyébként tiszteletre méltó adófizető polgár ábrázatából. Károlyi Mihály portréja megérzően csúnya embert mutat, de a nagy kép maga s a részben egyidejű, részben jóval később készült rajz nagy szellemet, töprengve alkotót ábrázol. A művész önmagához sem volt irgalman és önarcképeinek sorában a meditáló ifjútól a sa-

nyard katonán keresztül, a forradalomra készülő szilaj férfiig, s még tovább egészen az öregkori, szinte még mindig vívóállásban ábrázolt önarcképig: a kornak és művészeknek szép egységét, vagy nem szép disszonanciáját mondja el a festészet nyelvén.

Az 1910 körül években az egész világot átható új gondolatokhoz új művészi kifejezésre talált. De volt is mit kifejeznie, hiszen nem a forma akart magának új tartalmakat, hanem a vehemens társadalmi elégedetlenség keverte a maga robusztus és jelképes formáit. A jelkép minden korban ideahordozó, és főként olyan korokban került előtérbe, amikor a szabad gondolat nem szarvnyalhatott különféle hatalmi érdekek miatt. A korai kereszténység hal-kenyér-bárány jelképeitől a Pór Bertalan rajzolta és festette dühödt állatokig az egész egyetemes kultúrában használatos a szimbólum. A jelbeszéd minden elnyomott gondolat kifejezése. Mesterünk élt vele, és a levert Tanácsköztársaság után szlovákiai és párizsi emigrációja alatt a nagyerejű portrék mellett állatábrák a világ tartós nyugtalanságát éreztetik, amely állandó izgalomban tartotta a művészt magát. Ezt a nyugtalanságot és izgalmat fejezik ki lendülettel rohanó, támadó, verekedő bikái. Hogy éppen a bikák lettek indulatának kifejezői, az a felvidéki gyermekélményekben lelt magyarázatát, másrészt a népi gondolkodásban annyi, mint sors. Ha valakinek sok rossz jutott osztályrészül, úgy mondják, megaposta a fekete bika. Pór Bertalan jellegzetesen városi művész, bárha ennek a megkülönböztetésnek nem is nagyon vonzó a csengése. De éppen az a különös ebben a művészetben, hogy szinte mindhaláláig ható tényező benne a vidék, ahonnan a festő elindult. Tízéves korától, a középiskolától kezdve csak vissza-vissza-tért a szülőföldre. 1903-tól 1919-ig Budapesten élt; 1929-től csaknem húsz évig szlovák földön volt emigrációban, és 1938-tól, a legnehezebb évtizedet Párizsban

töltötte. De ahogy nyelvéből nem sorvadt ki a nyílt „á” hangzó, úgy őrizte művészet az eredendő benyomások. Párizs náci megszállása a megpróbáltatások hosszú sorát mérte a mesterre. Az ellenállási mozgalomba épp olyan szenvedéllyel adta magát, mint amilyen szenvedéllyel rajzolta küzdelmét a sokféle elnyomás ellen. Hazatérése után minden energiáját és tehetségét az épülő szocializmus művészi tükrözésére fordította.

A rendezésben bizonyos, nem túl szigorú időrendiségre törekedtünk. A művek mennyisége és minősége meghatározta a tennivalókat. A Dózsa-kompozícióknak például csak töredékanyagát láthatják itt, pedig a tényérnyi jegyzetektől a négy méteres nagy figurákig még több termet is kaptak volna. Mert Dózsa töltötte be az utolsó éveit, a parasztszervező, aki történelmünkben először állt ki a nép szabadságáért, a mezítlásokért, a földnélküliségért. Am ez töltötte be egész életét, ettől volt forradalmár, amint az a teljes életműről leolvasható. A többször változott formanyelv, a stílusfordulatok mindenkor az ösztönös és tudatába belemaródott valóság — a társadalmi és természeti valóság — hű tolmácsolói. Az életmű mennyiségileg az itt szereplőnél sokszorta nagyobb. Így kezdtünk kiválogatni azokat a műveket, amelyekből legbiztosabban sugárzik a művész és kora ötvöze.

OELMACHER ANNA, a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője

Jókai és Liszt...

Jókai és Liszt Ferenc is tagja volt a berlini magyarok egyesületének, a berlini Magyar Kolóniának, amely november 5-én ünnepelte fennállásának 120. évfordulóját. Az ünnepségen részt vettek a Magyarok Világszövetsége és a berlini magyar nagykövetség képviselői. (MTI)

RÁDÍÓMŰSOR

SZERDA
Kossuth Rádió
4.30 Hírek. 4.32 Hajnalról reggelig... 4.45 Félórás. 5.00 Hírek. 5.30 Reggeli krónika. 6.00 Hírek. 6.30 Hírek. 7.00 Reggeli krónika II. 7.15 Körzeti időjárás. 7.30 Új közvélemény. 8.00 Hírek. 8.05 Műsorismertetés. 8.20 Operaszínek. 8.35 Orvosi tanácsok. 9.00 Népek zenéje. 9.15 Rádió színház. 9.20 Tánccal. 10.00 Hírek. 10.10 Kamarazene. 11.00 Iskolarádió. 11.30 A Szabó család. 12.00 Hírek. 12.15 Tánccal. 12.30 A budapesti színházak műsora. 13.03 Válaszok hallgatóinknak. 13.18 Barokk hangverseny. 14.05 Nők. 14.35 Burka Sándor tárogatózik. Rácz Gyula cimbalmozik. 14.55 Hírek. 15.00 Közvetítés a Győri ETO-Sporting Braga KEK labdarúgó-mérkőzés II. félidőjéről. 15.45 Arcképek utcákban. III. Kárpátalja arca. 16.20 Szvjatoszlav Richter zongorázik. 16.57 Hallgatóink figyelmébe! 17.00 Hírek. 17.15 Kurt Herweg zenekara játszik. 17.25 Babuk és színesek. 17.40 Liszt művészi pályája. IV. rész. 18.30 Közvetítés a Bp. Honvéd-Spartak Trnava KEK labdarúgó-mérkőzés II. félidőjéről. 19.15 Esti krónika. 19.45 Jákó Vera és Radnád György magyar nótákat énekel. 20.02 A szovjet kultúra he-

te. Kb.: 21.02 Hírek. Kb.: 21.07 Magyar Pantheon. El még Bánki Kárpáti Aurél Katona József életregényét rádióra alkalmazta Zeke Gyula. 22.00 Hírek. 22.10 Időszóró nemzetközi kérdések. 22.20 Sport hírek. 22.25 A moszkvai kamara jazz quartett játszik. 23.03 Meditációk. 23.13 Lortzing operából. 24.00 Hírek. 0.10-0.25 Filmzene.

Petőfi Rádió
4.30-7.50 Azonos a Kossuth Rádió műsorával. Közben: 6.20-6.30 Torna. 10.00 15 ezer kilométer — rádióra hangszerezte II. rész. 11.02 Zenekari muzsika. 12.15 A rádió hangmúzeumából. 12.35 A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel. 12.45 Gazdaságtudományi és nagyvilág mezőgazdaságtudományi. 13.00 Bp. herceg. Részletek Huzsa-Martos operettjéből. 13.32 Iskolarádió. 13.47 Vízáltsajtó. 14.00 Kettőtől hatig. A Petőfi Rádió zenés delutánja. 18.00 Hírek. 18.10 Iskolarádió. 19.10 Petula Clark negyedik. 19.25 A szovjet kultúra hete. 19.55 Jó éjszakák, gyerekek! 20.00 Esti krónika. 20.30 Ifj. Magyar Imre népi zenekara játszik. Miklós Kata és Bolla Tibor énekel. 21.03 Diplomák — státusz nélkül. 21.25 A szépség nem minden. Zenés vígjáték. 22.56 Ujgatóverseny-eredmények. 23.00-23.15 Hírek.

TELEVÍZIÓMŰSOR

Magyar televízió
13.57 Győri Vasas ETO-Sporting Braga KEK labdarúgó-mérkőzés közvetítése Győről. A közvetítés szünetében: Miért szép? (A Magyar Hírdető kisfilmje. ismétlés). 17.00 Hírek. 17.05 A Magyar Hírdető műsora. 17.20 Új közvélemény. A Szovjet Televízió gyermekműsora. felvételről. 17.50 Zseb-tévé. Tarkabarka műsor gyermekeknek. 18.20 Sokszínű. Aktuális inárról riport. 18.50 A hét könyve. 18.55 Sorsok, emberek. Dokumentumfilm K. Nagy Sándorról. 19.15 Hazai tükrök. Aktuális jegyzet. 19.20 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 19.50 Gyárfa Miklós színházi jegyzet. 20.00 Federico García Lorca: Yerma. Tragiikus költemény. Közvetítés a Madách Színházról. felvételről. (16 éven felelőknek.) 21.40

Zenei figyelem. A tv zenei újságja. 22.20 Tv-híradó. II. kiadás.
Jugoszláv televízió
9.40 Iskola-tv. 11.00 Oktatás, nevelés. 14.50 Iskola-tv. 16.55 Zenei oktatás. 17.35 Hírek. 17.40 Tiktak. 17.55 Pionírok tv-stúdiója. 18.25 Műsorismertetés. 18.30 Tv-újdonságok. 18.45 Riportműsor. 19.05 Ebresztől takarodó. 19.30 A tv postája. 19.54 Jó éjszakák, gyerekek! 20.00 Tv-híradó. 20.30 Hírdetők. 20.35 Játékfilm. 22.05 Tv-híradó.
Római televízió
12.00 Ekv labdarúgó-mérkőzés közvetítése. 17.00 Legkisebbeknek. 17.50 Hírdetők. 18.00 Tv-híradó. 18.30 A kinyit. 18.35... Sorozatfilm. Befejezés. 19.00 Népszerű tudományos film. 19.45 Meghívó. 20.00 Római játékfilm. 22.05 Tv-híradó.